

Vanhemmuus seurakunnassa

Jaani Vilkkilä

poliisipastori, tiimijohtaja, Helsingin seurakunnat

Vanhemmuus on lapsen vielä hahmottoman maailman ja uskon jäsentämistä niin, että suhde elämään kehittyy turvalliseksi ja totuudelliseksi. Hengellinen vanhemmuus taas toteutuu sellaisen hengellisen ohjauksen parissa, jossa keskiössä on kasvaminen syvemmälle kristilliseen uskoon.

Perhe-elämän vanhat kuvaukset ja perheisiin liittyvät ihanteet ovat usein sidoksissa aikansa kulttuuriin. Raamatun kuvailema, satojen vuosien mittainen kehitys on lähtenyt Vanhan testamentin Adamista, Eevasta ja heidän kahdesta lapsestaan. Tuon ajan perhenarratiivi kuvaa usein suurta, joskus moniavioista paimentolaisperhettä palvelijoineen.

Uuden testamentin kuvaamana näemme erilaisia perheitä ja roolimalleja. Myös Jeesuksen suhtautuminen lapsiin oli perustavalla tavalla uutta ja myönteistä: lasten kaltaisten on Jumalan valtakunta. Jeesus otti lapset syliinsä ja siunasi heitä, vaikka opetuslapset olivat estämässä lasten pääsyä hänen luokseen.

Lutherin perhekäsitys on nykynäkökulmasta autoritaarinen. Isä hallitsee ja kasvattaa lapsiaan ”Herran nuhteessa”, perheenäiti on huolehtivampi vanhempi, lapset ovat suhteessa vanhempiinsa alamaisia.

Läpi vuosisatojen on kristillisessä elämässä julistettu perheen tärkeyttä, rakkautta ja vastuuta. On painotettu, miten lasten tulee kunnioittaa vanhempiaan. On korostettu sitä, miten vanhempien tulee huolehtia lapsistaan ja erityisesti rakastaa heitä. Vanhemmuuden voidaan ajatella olevan myös luomistyö jatke: se tuo hahmon ja järjestyksen sinne, missä on hahmottomuutta ja kaaosta.

Myös perheiden moninaisuus ollut totta aina. Perheiden on tärkeää tulla huomatuiksi, hyväksytyiksi ja tarvittaessa autetuiksi sellaisina kuin ne ovat. Seurakuntien tulee tukea kaikkia perheitä, myös niitä, joiden osallisuutta ja toimijuutta ei yleensä tuoda esiin. Vanhemmuus on totta sielläkin, missä sitä ei tilastojen valossa havaita tai normiajattelun takia tunnusteta. Seurakunnan tehtävänä on kulkea edellä ja näyttää esimerkkiä – etsiä, tunnistaa, tunnustaa ja tukea vanhemmuutta kaikenlaisissa perheissä.

Vanhemmuus on tarvitsevuuteen vastaamista

Lapsi on kaikin tavoin tarvitseva. Vanhempien tehtävä on vastata lapsen tarvitsevuuteen niin, että hänelle kasvaa vakaa sisäinen turvallisuudentunne ja hyvä itsetunto. Vanhemman tulee ottaa vastaan myös lapsen hahmoton ja sietämätön tunnesisältö ja palauttaa se hänelle ymmärrettävässä ja turvallisessa muodossa.

Lasten tarvitsevuuteen vastaaminen yhä uudestaan luo heihin sisäisen jatkuvuuden tunteen sekä vakuuttuneisuuden siitä, että heidän tarpeensa ovat sallittuja ja oikeita. Aina lapsen tarpeet – ja varsinkaan mielihalut – eivät täyty. Aikuinen osaa auttaa pettymysten vastaanottamisessa ja käsittelyssä niin, että pettymykset kivuliaisuudesta huolimatta jäsentyvät mielekkääksi osaksi elämää.

Lapsen lisäksi myös vanhemman roolia kantava ihminen on tarvitseva, omalla tavallaan. Toisin kuin lapsi, jonka tarpeet ovat usein välittömät, aikuinen voi säädellä tarvitsevuuttaan. Omasta tarvitsevuudestaan tietoisena toimiminen luo turvallisuutta ja vakautta. Aikuisuuden yksi merkittävä piirre onkin osata olla vanhempi itselleen.

Vanhemmuus seurakunnassa tapahtuu luonnollisesti silloin, kun mukana on lapsia. Mutta vanhemmuus on myös hengellistä vanhemmuutta, joka toteutuu silloin, kun läsnä on ihmisiä, jotka ovat vasta tulleet kristityiksi. Lisäksi hengellinen vanhemmuus – tai matkakumppanuus – toteutuu sellaisen hengellisen ohjauksen parissa, jossa ei katsota ikää, vaan keskiössä on kasvaminen syvemmälle kristilliseen uskoon.

Kasvaminen on perillä olemista

Juostessaan äänekkäästi kesken messun kirkon käytävällä lapsi on jo perillä. Hänet on kasteessa otettu Kristuksen yhteyteen, jolloin pelastuksen koko täyteys on hänessä läsnä. Pelastuksesta ja Kristuksen osallisuudesta ei puutu mitään. Jos me emme osaa nostaa lapsia keskellemme, lähettää Jumala usein heidät juosten, nauraen tai itkien keskelle seurakuntamme kokousta.

Vanhemmuus kohdistuu häneen, joka on ”suuri ihme”. Vanhemmuus kohdistuu heihin, joiden kaltaisten on Jumalan valtakunta. Arki ja juhla on täynnä tilanteita, joihin vanhemmat eivät ole valmistautuneet.

Lapsille kuitenkin kuuluu kaikki se rakkaus, jonka vanhemmat voivat antaa, ja enemmänkin. Kaikin tavoin haastavassa elämässä lasten kanssa voi olla läsnä se ihmeen ja taivaan valtakunnan todellisuus, joka lapsissa on.

Sisäinen lapsemme saattaa kaivata samaa huomiota kuin kirkossa vaelteleva, hetkessä elävä lapsi. Kuitenkin aikuinen meissä saa meidät istumaan penkissä ja seuraamaan, mitä alttarilla tai saarnatuolissa tapahtuu. Me olemme yhdessä kasvun tiellä ja samalla perillä.

Aikuisten on otettava aikuisen rooli ja vastuu. Lapsille on oltava täysin selvää ja käsinkosketeltavaa, että he ovat tervetulleita ja perillä paitsi perheessä, myös seurakunnassa ja sen kirkossa.

Kuinka paljon yhteisö kestää tarvitsevuutta?

Vanhemmuus on sekä iloa ja riemua että työtä ja huolta. Kaikenikäisten ihmisten tarvitsevuus voi haastaa seurakunnan. Ketkä ovat aikuisia ja vastaavat tarvitsevuuteen? Kuinka paljon he jaksavat antaa itsestään?

Vanhemmuus seurakunnassa on yhteinen matka kohti vastuun ottamista ja jakamista. Kukaan ei jaksakaan yksin. Jatkuva ja yksipuolinen tarvitsevuuteen vastaaminen uuvuttaa ja tekee kyyniseksi. Seurakunnan tarkoitus on olla turvallinen paikka, olipa ihminen saajan tai antajan roolissa.

Seurakunnassa on yhdessä huolehdittava siitä, että kaikki jaksavat työssään tai tehtävässään. Meille annettu vanhemmuuden tehtävä on arvokas, ja jokaisen kohdalla ainutkertainen. Seurakuntien kaikki kasvatustyö on avainasemassa: sieltä löytyy kirkon tulevaisuus.